

OKR 18/19-899

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, BELKÖZÉP-UTCA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 6 FRT, 1/2 ÉVRE 3 FRT,
1/4 ÉVRE 1 FRT. 50 KR. EGY SZÁM 15 KR.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A szegedi kiállítás. <i>J. L.</i>	505
Katona-lovak. <i>Török Mihály</i>	507
A gümőkór elleni védekezésről. <i>Gröss Emil</i>	508
Kisobb szakközlemények	509
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. <i>T. M.</i>	509
Külföldi lapokból. <i>S.</i>	510
Könyvszemle	510
Egyleti élet:	
Meghívó	510
Kormányintézkedések:	
Miniszteri leiratok I. II. III.	510
Vegyes közlemények	511
Közgazdaság, üzlet, forgalom	513
Hirdetések	

A szegedi kiállítás.

Messze esett tőlünk az első országos mezőgazdasági kiállítás, melyet az „O. M. G. E.” ugysis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja és végrehajtó organuma rendezett. Messze esett, talán messzebb, mint ahogy előre gondoltuk, de azért közel volt hozzánk, bizonyára sokkal közelebb, mint ahogy némelyek gondolták és gondolják, mert mi őszintén, szívből fakadó melegséggel óhajtottuk a legjobb eredményt és tőlünk telhető módon munkálkodtunk a kiállítás sikeréért.

Nem szoktuk összetéveszteni a lényegét a külső formákkal és ha nem is vagyunk vagy nem lehetünk egy véleményen a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” szervezetének helyessége felől, a gazdaközönség érdekében kifejtett akciójuktól nyíltan, tartózkodás nélkül helyeseljünk mindenkor, ha azokat a közös cél előbbre vitelére megfelelőeknek találjuk.

Közös célról szólok, mert hiszen azt talán nem tagadja meg tőlünk senki, hogy mi is teszünk néha egy-egy kapavágást mezőgazdasági kulturánk fejlesztése körül.

Ma az általános elismerés napjaiban mi is örvendünk az örvendőkkel és szívesen öröközzük az elismerés adóját azoknak a kiket ez meghívó egyetértünk azokkal, akik a kiállítás köréből messze ható következtetéseket vonnak le mezőgazdaságunk fejlődésére nézve és lelkünk mélyéig ható öröm fogott el, mikor ott a magyar gazdák szorgalmának, teremtőerejének, alkotóképességének és életrealitásának kétségbevonhatlan bizonyítékait szemléltük.

A kiállítást azonban a saját szemünkkel néztük és az ott nyert tanulságokat a saját lelkünkkel fogtuk fel, a miből önként következik, hogy arról kell beszélnünk, a mit láttunk és azt kell elmondanunk, amit átéztünk. Felette állunk minden olyan befolyásnak, mely itéletünket egy vagy más oldalra irányítaná s igazságérzetünk az eseményeknek és látottaknak őszinte leírására, ösmertetésére kötelez. Bókolással, hízélgéssel, az eredményeknek feltétlen és tulzott magasztalásával szerény né-

zetünk szerint talán önnön magunknak igen, de az ügynek szolgálatot nem vélünk tenni, mert úgy gondoljuk, hogy az a nagy fáradsággal és tetemes áldozatokkal létesített kiállítás nem azért rendeztetett, hogy egyeseknek vagy egyes testületeknek országos bókákat rakjunk lábaik elé, hanem azért, hogy az ott látottakat és tapasztaltakat behatóan megfontoljuk, azokból tanulságokat merítsünk és ha némi hiányokat észlelünk, azokra az érdeklődőket figyelmeztessük.

A mai kor irányzatára legyen jellemző ezen mentegetőzésünk, melyet tapasztalatok előztek meg és tapasztalatok támogatnak, még pedig olyanok, melyekért nekünk, akik őszinte véleményeink nyilvánítása miatt csöndes számkivetésben éldegélünk, sem most nincs, sem a jövőben nem lesz okunk pirulni.

A kiállítás rendezése a legnagyobb körültekintéssel és a sikert biztosító összes tényező megnyerésével és bevonásával történt. Annak a kiállításnak, melynek a legelső magyar gazda és a legmagyarabb királyi Főherceg a védnöke, a legtevékenyebb földmívelésügyi Miniszter-, az Országos Gazdasági Egyesület elnökével a díszelnöke: sikerülni kell! Ez első sorban a magyar gavallérságból-, másodsorban pedig a díszelnökök kiterjedt hatásköréből következik. A kiállításnak tehát sikerülni kellett és sikerült is úgy, a miként az ügy fontossága és az ott megjelent kitünőségek iránti hódolatteljes tisztelet követelte.

Hogy mibe került és milyen anyagi eredménnyel zárul, az előttünk kevésbé fontos kérdés, hiszen a kiállítás nem üzleti vállalat, itt tehát nem az anyagi-, hanem az erkölcsi és a közvetve elérni óhajtott culturalis eredmény a fő. Ez pedig minden látszat szerint valósággal teljesnek mondható. A látogatók száma olyan nagy volt, hogy ehhez fogható hazánk más részeiben hiába várunk. Az idej jó termés, a jól megválasztott időszak, a kedvező időjárás és a közeli vidék népének nagy intelligenciája fokozta az érdeklődést, mely olyan fokot ért el, hogy a kiállítás bezárását, két nappal el kellett halasztani, ami

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN

es. és kir.

udvari szállító,

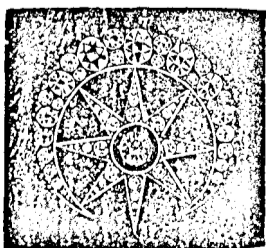
József főherceg Ő es és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Sárga János Ékszerész és órász.

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő

ékszerekből, Arany, ezüst, acél, nikkel fali és ébresztő órákból.

Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett

SÁRGA GERGELY fehérnemű-, vászon- és férfi divát raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) 8. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a tavaszi idényre dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz hollandi és rumburgi vásznak, ágy- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi színtartó mosó kelmék, új zsef, kreton és batizst, Keztyűk, harisnyák, Nap- és esőernyők.

Miután a n. s. közönség szíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszkoztetnek.

Vagyok kiváló tisztelettel

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám

(120.)

aligha nem először történt meg nálunk gazdasági kiállítással.

Az Erzsébet királyné liget, hol a kiállítás elhelyeztetett, nagyon alkalmas helynek bizonyult erre a célra és helyesen, praktikus oldatott meg a pavillonok építészeti kivitelének kérdése is. Ezek a fenyőfából összerótt építmények teljesen megfelelnek bármely vidéki kiállítás céljainak; elég formásak és ami fő, olcsón előállíthatók. A ponyva-fedelek és oldalak megfelelő védelmet nyújtottak az időjárás esélyeivel szemben, sőt amint a lovak és a nyugati szarvasmarhák állásainál láttuk, némi előnyei is vannak a rosszul világítható állandó épületek felett.

A kiállításnak minden osztálya érdekes volt a maga nemében, egyes részeit azonban olyan szerűnek, mint a milyennek hirdettetett, nem találtuk. Egyébiránt én csak az első főcsoportról szólok érdemlegesen, melybe az „Élő állatok és állati termékek“ foglaltattak s mely általános vélemény szerint a kiállítás fénypontját képezte.

Ló — vegyesen tenyésztés és haszonállatok — 398 volt bejelentve; olyan szám ez, melylyel csak az 1885-ik országos és a milénárius kiállítás alkalmával találkozhatunk; az utóbbin természetesen jóval nagyobb arányban. A kiállított lovak nagyjában két részre oszthatók; nevezetesen a ménésbeli és a népies tenyésztés anyagára. Az előbbieken hazaszerte az angol és arab vér dominál; a tenyészcél kifejezett és a törekvés öntudatos a kitűzött cél felé, minél fogva az anyag általában egyöntetűbb, nemesebb, értékesebb. A mi itt nekünk első sorban feltűnt, éppen az volt, hogy a ménés anyag között az angol félvérek mellett tömegesen találtuk a nóniust, mely a bemutatott népies tenyésztés egyik nagyobb csoportjának. az u. n. mezőhegyesi tájfajtának is alapanyagául szolgál.

A törekvés ma általános arra nézve, hogy a külföld igényeinek jobban megfelelő, nagyobb, tömegesebb testű s erősebb lovakat tenyésztünk, az eddigi könnyű háti és jukkerek helyett, melyek sok helyen és így hazarészünkben is annyira elfinomodtak, hogy már a hadsereg lovassága alá is gyengéek. Ott a déli részeken ez az eset még nem következett el és most már nem is fog elkövetkezni, miután az ellenkezőre való törekvés általános és a kigazdák részéről is öntudatos. Nekik a katonai célokra alkalmas lovakból most is van feleslegük, melyet azonban nem értékesíthetnek úgy, a miként óhajtanák és ez szolgál náluk ösztönül arra, hogy a külföld által jobban fizetett hintós lovak tenyésztésére törekedjenek.

A bemutatott lóanyag zöme Arad, Csanád, Csongrád, B. Bodrog, Temes és Torontál vármegyékből került elő és ezeken már meglátszott a fent jelzett törekvés nyoma a nagyobb testi tömegben és a 165—183 centiméter magasságban, mely náluk általános. A test formái többnyire szépek, a csontozat jó

és a mozgás élénk. Hogy aztán kitartók-e, mint általában a mi kisebb testű lovaink, azt csak a próbák mutatnák meg.

A népies tenyésztés anyaga, melynek egyik nagyobb csoportja Mezőhegyes és Szarvas környékéről, mint mezőhegyesi tájfajta került bemutatásra, természetesen vegyesebb volt a ménésbeli anyagnál. Így a délvidéki gazdasági egyesület, a temesmegyei mezőgazdasági bizottság és a torontálmegyei kigazdák gyűjteményes kiállítása sok vegyes és itt-ott selejtes anyagot is foglalt magába ép úgy, mint Arad, B. Bodrog, Békés, Bihar, Csanád és Csongrád vármegyégek gyűjteményes kiállításai is.

A ló kényes portéka, melyet nem igen lehet csak színe, formája és figurái után értékelni; mélyebben fekvő és vele született tulajdonságokat kell benne látnunk és ismerünk, hogy hecesnek tarthassuk.

Nem tagadjuk sőt elismerjük, hogy nagy átlagban feltűnt előttünk a népies tenyésztés haladottsága és törekvésének iránya is, különösen a mezőhegyesi tájfajta csoportjánál, melynek nonius jellege már meglehetősen kidomborodott. D. Orsay Olivér gróf ezredes nagy szolgálatot tett azon vidék népies lótenyésztésének kifejtésére és így közvetve hazai lótenyésztésünk ügyének is ezen tájfajta létesítésével; mely ha következetesen a megkezdett irányban fejlesztetik, azon vidék lótenyésztésének eddigi jó nevét gyorsan fokozza, a tenyésztett anyagot keresetté és értékessé teszi, melylyel a kigazdák anyagi jóléte is aránylagosan növekszik.

Hazarészünkben csak a Br. Szentkereszty Pál buni ménese volt képviselve öt darab igen szép angol félvérrel, melyek nemes formájukkal, élénk szép járásukkal általános feltűnést keltettek.

A második csoportjába az állatkiállításnak a szarvasmarhák soroztattak, melyek között úgy fontosságára, mint minőségére nézve első helyen a magyar fajta alföldi és erdélyi jellegű osztálya állt. Ezt követték a hazai tájfajták, a hegyi pirostarkák (simmenthali, berni, pinzgauai és borzderesek) és végül a keresztesek.

A magyar fajta alföldi jellegű csoportjába ép úgy, mint a lovaknál láttuk, bellettek mutatva a gulyabeli tenyészetek és a népies tenyésztés vármegyénként gyűjteményes kiállításban. Ez a csoport 706 állatot foglalt magában, melyeken az utóbbi 20—25 év alatt felmerült és sokat vitatott helyesebb tenyésztési irány követésének nyomai sokkal jobban domborodtak ki, mint azt vártuk, avagy pusztá állításra elhittük volna.

Láttunk mi már a hatvanas években is néhány alföldi vármegyében kiállítást és igen jól emlékezünk az 1881-ben Bpsten rendezett első tenyészállat vásártól kezdve minden kiállításunkra. A hatvanas években még csak elvétve akadt egy-egy tarkamarha szemünk elé a kiállításokon s ezek is csak élőképül szolgálták a tökéletesebb forma és korrektebb testalakulás megismeréséhez. Ezekkel össze hasonlítgatva a mi fehér marhánkat — melyen bizony kiváló tulajdonságai mellett sok alakulási hiba volt eredetétől kezdve, — majd ezt, majd azt vettük észre és ezen a nyomon lassankint megindult a korrekció. Előbb a test

alakulási hibákat törekedtek javítani, utóbb pedig a viszonyok és követelmények fokozódása mellett arra is rákerült a sor, hogy ezt a marhát egyoldalú termelési irányból ki kell emelni és több oldalúvá kell lenni. Erő, hús és tej termelésre egyaránt képessé kell tenni s ha ez nem megy másképpen, hát külön jellegeket, alfajtákat, stb. kell belőle kitegyesztetni.

Mindenki tudja, hogy ez nem könnyű feladat, de mert lassankint odáig értett ez a kérdés, hogy a gazdák, tenyésztők komolyan kezdtek vele foglalkozni s ki ezt, ki azt tüzte maga elé tenyész célul, a magyar marha tenyésztésének ügye mégis csak halad.

Hogy mennyire halad és milyen általános felkarolásnak örvend, azt igazában csak most a szegedi kiállításon vettük észre. Nem lehet többé semmi kétségünk abban, hogy az alföldi nagyobb tenyésztőkben a gyors fejlődésre és a test tömegének növelésére sikeresen törekszenek és ezen a téren egyesek már is figyelemre méltó eredményeket értek el; pedig még csak a kezdetén vagyunk ennek a nagyfontosságú törekvésnek. A jobbtartás, a gondosabb kiválasztás, a bikák növelése körül tanusított figyelem biztosít bennünket arról, hogy ezen a téren még meglepőbb eredményeket látunk a közel jövőben. A cél nagyon helyes és kedves előttünk annál is inkább, mert megvagyunk győződve, hogy azt, a mit ez előtt pár év tizzel még szinte lehetetlennek tartottak, ma már sokan elérték. Az eddig elért siker sarkal most a továbbiak eléréséért küzdelemre és mi nagy megnyugvással látjuk, hogy ez a küzdelem célhoz viszen.

A régebbi magyar gulyák és mostaniak között mi igen nagy különbséget találunk, akár a test formáját, akár annak tömegét tekintjük. A forma jobb, a test alakulások tökéletesebbek, egyöntetűbbek, a fejlődés sokkal gyorsabb és az izomzat tömegesebb. Hús van már a konczon is, nem csak a lapoczkán és szegyen, mint régebben. A hát és far izmosabb, tömegesebb s ezzel a tarka marha előnyeinek formájához közeledtünk.

Növendék marháink táplálásának rendszerén kell még változtatnunk egyet-mást oly módon, hogy inkább az izom képződését mozdítsuk elő. A novendék és heverő marhának tisztán töreken, polyván és kukoricza száron való teletetését meg kell szüntetni, mert ez többnyire csak az állatnak életben tartására szolgált; az izomképződését nem mozdította elő, sőt mint azt régebben több tenyésztésben észleltük, a csontképződéséhez sem szolgáltatott elegendő anyagot.

A tenyésztés terén tehát már jó uton haladunk, de az okszerű takarmányozásnak még eddig csak az elméleti részén törjük a fejünket; gyakorlati alkalmazása ennek kissé nehezen megy nálunk, de bizunk benne, hogy menni fog és ezzel talán majd magától megváltozik az a másik, a magyar hizott marhának nagy hátrányát képező tulajdonsága is, mely szerint ez most még igen sok fagygyut termel. Vásárokon, különösen legelőn javított magyar marhánál gyakran látom és hallom praktikus kereskedőktől azt, hogy a marha jó, zsiros, de kevés rajta a hús. Ez, ha nem is egészben, de részben mindenesetre a novendék korban történt gyenge és helytelen takarmányozás következménye.

Telephon : 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.

Sürgönyök : Gépgyár és Vasöntöde

Solymosy gépgyár.

Kolozsvár.

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók
— TELJES SZESZGYÁRI, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —

Gőzkazánok, Vízkerékek, Turbinák.

GAZDASÁGI GÉPEK: Csepőgépek, Járgányok, Rosták, Trierók, Szeceksavágók, Boronák, széna- és szőlőprések stb.

Fémöntvények. — Oszlopok. — Csigalépcsők. Külön osztály: EKÉK.

(101.)

Nem lehet abban kétség, hogy gazdáink, tenyésztőink a kitűzött czélok eléréséért komolyan és a részleteknél felmerülő akadályok leküzdésével törhetlenül törekednek és így nekünk most más feladatunk nem volt, mint fel és elismerni a már elért szép eredményeket és rámutatni a még itt-ott észlelhető hiányokra. A fentebbiekben ezt megtettük, melyek után nem a divatos szolás kedvéért, hanem meggyőződésből mondjuk, hogy a magyar marhának a tarka marha által való kiszorítása miatt most már kevésbé aggódunk, mint néhány évvel ezelőtt, mert úgy sejtjük, hogy ennek tenyésztése az utóbbi időben örvendetes lendülettel halad.

És most nézzünk haza a mi tüzhelyünk felé is, a hol mind maig hűséggel és szeretettel ápolgatott a magyarmarha tenyésztésének ügye a legváltásosabb időkben is. Itt képződött a magyarmarhának egy. táj-jellege, mely az alföldi jellegtől többé-kevésbé eltérő alakulásokban nyilvánul.

Az alföldi és erdélyi jelleg között levő eltérő alakulások és tulajdonságok nincsenek ugyan pontosan körvonalozva, de azért minden szakértő felismeri ezeket a különbségeket. És a mint az alföldi jellegű marhák között találunk tulságosan jellegződött, vagyis olyanokat, melyeket már az alföldi tenyésztő sem tart szépnek és szabályosnak, sőt talán éppen hibásnak ítél és a tenyésztésből kizár, ép így az erdélyi jellegű marhák között is sok (tartok tőle, hogy viszonylag már is több van nálunk) van olyan, melyen az itt kedvelt alakulások jobban előtérbe léptek a kelletnél. Ha tehát az alföldi és az erdélyi jellegű magyar marha testalakulásait a végleteknél tekintjük, t. i. ott, a hol a jellegződés nagyobb a kelletnél, az eltérés feltűnően nagy; ellenben, ha ezen szélső határtól közeledünk a magyarmarha eredeti formájához, melytől úgy hiszem az egyik fél csaknem annyira eltért, mint a másik, akkor a különbséget nem annyira a külső formában és eltérő testalakulásokban, mint a belső tulajdonságokban találjuk. A szegedi kiállítás ebben a tekintetben is nagyon tanulságos volt. Mi ugyanis azt tapasztaltuk, hogy az alföldön eddig kedvelt keskeny fejű és felálló kecske szarvu bikák nagyon megkevesbedtek; tiz növendék-bika között kettőt ha látunk már sok volt, de láttunk jónevű régi alföldi gulyákat, melyekben a növendék-állatok fej és szarv alakulása nagyon közeledik az általunk kedvelt formához. Nem a csutak alakulást értem, melynek mi nem vagyunk hívei, mert ez már nálunk is tulzása a formának és gyanus eredetre mutat hanem a táblás vagy kis csákó alakot, melyet nagyon szeretünk, nemcsak azért, mert szép, hanem azért is, mert azok a belső tulajdonságok, melyeket mi becsesnek tartunk (szelidség, jobb fejlődés, jó tejelés) vele járnak. Mielőtt tehát példát hoznék fel, konstatalem, hogy az alföldi gulyákban a többi között ezt a feltűnő változást is észleltem. Hogy aztán ez az örvendetes közeledés a véletlennek, vagy öntudatos törekvésnek a következménye-e, azt én nem tudom, de nem is kutatom, nekem elég a tény, melyből önként következik, hogy azokban a gulyákban a szilajság csökken és helyette az anyagtermelés fokozódik. Ez volt és ma is ez az erdélyrészi tenyésztők czélja. Itt már réges-régen kerülnek a szilaj marhát és csak elvéve találunk még olyan tenyész-

tőt, a ki a szilaj, indulatos, döfös bikát megtüri tenyésztésében s ez az oka, hogy általánossá és kedvessé vált az említett alakulás, mert azzal — mint mondám — a szelidség és jobb termelés vele jár.

Ennek fokozottabb és némelyek által kedvelt alakja az, melyet Bárczay Gyula t. burai birtokos mutatott be erdélyi jellegű csoportjában. Szelid, szép és tömeges állatok ezek és hiszem, hogy kiválóan termelnek tejet is, húst is, de mi azt a fejalakulást, mely ezeknek van, tulságosan jellegzetesnek tartjuk.

Tejelő jellegű erdélyrészi magyar marhánál a mi kívánalmaink a Lészay Ferencz m. gorbói, az Ugron Zoltán fiatfalvi és a Hódmezővásárhelyi földmives-iskola által bemutatott formánál állapodtak meg.

Gulyabeli tenyésztésünkél a Gr. Wass m. záhi, a közalapítványi uradalom radnóti, Somogyi Albert héjasfalvi és Br Szentkeresztly buni tenyésztői szolgálnak mintául, míg erő és hustermelésnél a kiállításon látottak között a Gr. Teleky Arvéd feltűnően szép és egyöntetű collectióját vennék mintá gyanánt.

Általában az erdélyi jellegű magyar marhának a kiállított 89 állat minden árnyalatát mutatta, mely bizonyára nem vált szegyenünkre. Azt azonban nem hallgathatom el, hogy a kezdeményezés, mely a magyar marha többoldalú hasznosítása végett nálunk keletkezett, különösen a gyorsabb fejlődés és hustermelés tekintetéből az alföldi gulyák tenyésztői által is felkaroltatott és sikerrel fejlesztett. Ez egyrészt örvendetes, másrészt intelme, hogy mi is hathatósabban lássunk a dologhoz és gyorsabban haladjunk, mert igen könnyen és előbb mint gondolnánk tulszárnyaltunk.

A pirostarka hegyi fajták tömegét a simmenthali és pinzgauai fajták adták. Hazánk egyes vidékein ezek a fajták már teljesen meghonosodtak és a kispazda kezelése mellett is jól diszlenek. A tejgazdaság fellendülése folytán a nyugat felé eső vármegyékben, valamint a kiterjedt havasi, hegyi legelők felett rendelkező Szepes-, Sáros-, Szeben- stb. vármegyék területén szükségesnek mutatkozott ezen fajták elterjesztése s így nagyobb részt a mi ősi hegyi fajtáinkat (riska, mokány, busa), részben pedig a magyar-erdélyi fajtát is több helyről kiszorították.

Általában az a vélelem, hogy igazi beltérjes gazdálkodást csak az a gazda folytat, a ki tarka marhát tenyész.

Annyi tény, hogy ezeknek a tarka hegyi fajtáknak hazánkban nagy tér jutott és hogy tenyésztésük a mai viszonyok mellett jövedelmezőbbnek tartatik, mint a fehér marháé. Gyorsan fejlődnek, nagy súlyt érnek el és nagy átlagban jobb tejelők a magyar marhánál.

Ez indokolja importálásukat és csak örvendetes, hogy már hazánkban is olyan fokra jutott ezeknek tenyésztése, mely a további behozatalt lassankint feleslegessé teszi.

A kiállított csoportok nagyrésze a tökéletesség magas fokán van. Hazarészünkből a szász gazdasági egyesület vett részt Kis-Csűr, Nagy-Csűr, Nagy-Disznód, Szeben, Segesvár és Segesd községekből összeállított pinzgauai csoportos kiállításával.

Meg kell még emlékeznünk a juh, sertés és baromfi kiállításról, melyek szintén sok érdekest nyújtottak. A mi juhtenyésztésünk

azonban stagnál és a mai értékesítési viszonyok között nincsen is rá ok, hogy a birtokunkban levő ősi raczkáktól megváljunk, vagy azokat keresztezés útján megváltoztassuk. A kiállításon pedig egyetlen raczka-csoporttól eltekintve, melyet Folya, Vojtek és Csákova község kispazdái szolgáltattak, mind olyan fajták voltak, melyeknek ismertetése csak az esetben szolgálna hasznunkra, ha ilyenek beszerzésére szükségünk volna.

A sertések nagy csoportjában a hazai kondor sertés dominált, egy-két csoport kivételével mind olyan fokán a tenyésztettségnek, a milyen nevesebb hazai nyájaink állanak. Nálunk a nyáj-sertés tenyésztése hazaszerte olyan kiegyenlített, hogy csak elvéve lehet egyik vagy másikon olyan kiváló előnyöket találni, melyek általánosak ne lennének.

A baromfi-osztály gazdagsága és változatossága páratlan volt. Mindazt, amit e téren a culturállamok produkáltak, itt együtt találtuk. Csak az a kár, hogy népünkben még nincs meg a kellő érzék a baromfitenyésztés és tojástermelés okszerű miveltetésére és felkarolására. Ha majd nevet erre nevelni és a szárnyasok járványos betegségeit korlátozni, vagy a védekezésre a népet kioktatni, rábírni, akkor kiszámíthatlan haszna lesz egy-egy ilyen gazdag és a fajták sokféleségét, az elhelyezés mikéntjét, az okszerű tartást, hizlalást és értékesítést stb. alaposan megismertető kiállításnak, a mely most még csak arra jó, hogy a könnyen szunnyadó érdeklődést ébresztse és a tárggyal való foglalkozás szükségességét demonstrálja.

J. L.

Katona-lovak.

Az utóbbi időben tele van a levegő a legfényesebb tervekkel s közgazdasági életünk valóságos forrongásban van. Kiállítások, kongresszusok és aukciók egymást érik s a gazda ki mindezekről értesül, elkábitva a hírlapok és brosrák legellentmondóbb cikkáradatától, alig tudja tájékozni magát s önkéntelenül keresi, hogy hát gazdasági életünk egén viharra, vagy napfényre virrad-e a láthatár? Sajnos, olyan időket élünk, melyek ha átmenetiek is, a legélesebb látás mellett sem igen tudunk még egy félvre sem előre jóslgatni.

Pedig a fényes tervek, kiállítások, tosztok daczára is napról-napra éreznünk kell a gazdaközönség fokozatos szegényedését s látnunk kell, hogy a magyar föld mint siklik ki a kispazda lába alól, a mely osztályra nézve nincs egyéb hátra, mint hogy tovább küzdjön a napról-napra való megélhetésért s a maga kicsinyes ügyeinek hangjával zavarja meg a kongresszusok bankettjeinek boldog harmóniáját.

Apró ügyek ezek, részletkérdések, melyek fölött könnyen átsiklik azoknak szemé, kiknek egy ország gondja nyomja vállait, de a melyek még is mélyen belenyulnak a kis ember életébe. Termelési és értékesítési kérdések foglalják le a gazdaközönség egész energiáját s a ki valóban szívén viseli mezőgazdaságunk érdekeit, az általános nagy kérdések mellett ki kell hogy terjessze figyelmét ezekre a dolgokra is. Mert a míg a mindennapi megélhetés feltételeiről nem gondoskodunk, le kell mondanunk arról, hogy egészségesebb irányu politika váltsa fel a mai

A Zalathnai kénkovandó ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és mütrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű mütrágyáit

a t. ez. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egyesület” raktárához intézni. —

Arajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.** (11.)

lágára esett Magyarország volt az első, hol felismerték e baromfi-fajta jó tulajdonságát s az utóbbi 12 év óta egész Európa e meggyőződésre jutott. Czikkirő 12 év óta foglalkozik tenyésztésével. legalább 10 ezer Plymonthot látott s beszélt Európa különböző részeiben legalább 4 száz Plymonth tenyésztővel, de mindenütt a fentebbi állítással ellenkezőt látott és hallott.

A fent említett téves állítás oka az, hogy a kísérletezők nem tiszta fajtaival. Cochin vagy Langshan keresztezéssel próbáltak, mert a Plymonthok után még rossz ellátás mellett is 1—2%-ot kivéve ki vannak zárva a kopasz csirkék. A Langshannál épen ellenkezőleg áll a dolog, mert ott a him ivaruak csak későn tollasodnak meg. Ez is egyik ok, a mi e fajtát a második Ellassisa állítja. A késői tojó képesség oka, vagy a kevert vér, vagy a hibás feljegyzés, vagy a tenyészanyag rosszasága lehet, vagy végül a hibás takarmányozás mely a növekedésben való visszamaradást okozta, mert a Plymont-fajta 6 hónapos korában kezd tojni.

A Plymonth-fajtáról híresztelt rossz vélemény okát tehát vagy a tenyésztőben vagy pedig a tenyészanyagban kell keresni, a mit bizonyít az az osztatlan jó vélemény is, mely Amerikában van elterjedve e fajtáról, melyről egy amerikai lap következőleg nyilatkozik: „ez a fajta azért keletkezett, hogy soha ki ne vesszen”. Ennek megfelelő az az osztályozás is, mely szerint Amerikában érték szerint következő sorrendben osztották be a jobb baromfi-fajtaikat: 1. Wyandott. 2. világos, 3. olasz Bráma, 4. Langhának.

T. M.

Külföldi lapokból.

A cukor élvezete emeli az ember izomzatának munkaképességét, amint azt a folytonos pontos megfigyelések mindenike igazolja. Még pedig azon a réven, hogy a kifáradó izomzatban a szükséges hő és munka előidézésére szükséges szénhidrátok hiányzanak s míg a szervezetben levő zsirokból és fehérjékből cukor képződik, sok idő telik el. Míg a cukor gyorsan szívódik fel s vitetik szét a vér útján s kész a közvetlen elégségre s ezáltal a szervezet meglévő zsír és fehérje anyagait kiméli. Ezért nagyon is ajánlatos fárasztó izommunkánál cukorban dúsabb táplálék fogyasztása (Biedermanns Centralbl. 99. No. 8.)

A lefölözött tej felhasználása. A lefölözött tejet mindenféle ipari célra igyekeznek feldolgozni, hogy minél jobban értékesíthessék, valamint állandó tápszert is próbálnak belőle előállítani. Gombokat, díszmárkat, asztalmezeket, bőrutánzatokat stb. készítettek már belőle; de állandó siker nélkül. A belőle készített sűrített tej sem készíthető még nyereggel.

A separatorból kikerülő lefölözött tej édes, jóízű s a pasteurizálás után csiramentes, egészséges táplálék. Az ilyen lefölözött tejben van még 4-7% tejcukor, 4-2% fehérje anyag s megfelelő emészthető sók. Svédországban és Norvégiában a délebédékhez használják italt. Nagyon elterjedt itt a használata a törökadekényeres leves készítéséhez. A takarékos dán paraszt más telet nem is eszik csak lefölözött tejet, a tiszta tejből vaját készít. Az alfaseparator társaság gyári munkásai között ingyen oszt szét lefölözött tejet, hogy a munkásnépet erre az egészséges, jóízű, hűtő s a mellett tápláló italra rászoktassa, mert így jobban táplálkoznak s kevesebb szeszestalt fogyasztanak. Ha sikerül a lefölözött tejet a Dánok és Svédok példájára közhasználatúvá tenni, nagyban hozzá fog járulni a nép jobb táplálkozásához s az iszákosság csökkenéséhez. (Der Oesterr Agrarier 99. No. 34.)

Mit tehet a gazda a vetések kifagyása ellen? Az őszi vetések jó áttelezésében kétség kívül sok része van az őszi gabona fajtájának is. Egyik jó telelő, a másik gyöngén

teleg. De e mellett nagyon fontos tényezők vannak, melyek a gazdától függenek s a melyek figyelmes elvégzése által őszi vetését erősebbé kitartóbbá teheti. Az első a talaj kellő előkészítése, mert fontos, hogy a gabona-szemek olyan talajba jussanak, a hol a gyökérből fejlődés akadálytalanul történhetik. Rozsvetéshez könnyű, lazatermesztetű talajban kerülni kell a talaj erősebb felpuhítását. A felszántást elég korán kell megejteni, hogy vetésig a talaj megülepedhessék. A vetés után szokásos lehengetés, főleg sima hengerrel. lehetőleg kerüendő. Lazatalajnál a hengerelés annyiban jó, mert gyorsabb, egyenlesebb csírázást tesz lehetővé. Búzához vetés előtt 2—3 héttel kell legcélszerűbben szántani, hogy a talaj megülepedhessék, a mi a búzánál különösen fontos s a mi a késői szántás hengerelésével nem lehet elérni. A búza a durva felületű szántást szereti, tehát legalább ökölnyi rögök hagyandók. Fontos ez főleg ott, a hol a talaj kérgesedésre hajlandó. Általános tapasztalat szerint elegendő, ha a búzaszemek fölött annyi föld van, hogy a meggyökerezés akadálytalanul történhetik. A vetés előtti hengerésnek a föld ülepitésén kívül még az a haszna is van, hogy a kellő mélyre lehet utána vetni. A nagyon mélyre való vetés után a búza egyenetlenül s gyöngén kél. A jó telelésnek másik feltétele a kellő időben való vetés, hogy a fiatal növények a hó leestéig kellően megerősödhesse, de azért a vetés ne legyen nagyon buja, mert különben ha a föld felszine nem fagyott meg eléggé s vastag hótakaró jön rá, könnyen kirothad. Az elkésett vetés gyakran nagyon gyérre teszi a kelést. Nagyon fontos a kellő mélységet eltalálni a vetésnél. A rozs kötöttebb talajban 2—2½ cm. mélyre, laza talajban 5, legfőlebb 7 cm. mélyre vetendő. Az őszi búza mindig felületesen vetendő 2 legfőlebb 5 cm. mélyre. A müncheni kísérleti állomáson tett próbák szerint: 2½ cm. mély vetésnél a telelési veszteség 11%, 7½—10 cm. mély vetésnél 12—13%, 12½—15 cm. mély vetésnél azonban már 44—70% volt a telelés alatt a pusztulás. Magától értetődik, hogy vetésre a legszebben fejlett nehéz, épszemű gabona használható csupán. Mert a tapasztalatok s kísérletek bizonyítják, hogy minél gyöngébb a vetőmag, annál több vesz ki télen át. Úgyisintén a talaj minősége megkívánta megfelelő trágyázásnak sem szabad elmaradni. Tavasszal, midőn a növények a talaj fellazulása következtében kiemelkedtek, vagy csak lazán állnak, a lehengetés nem maradhat el, mert ezáltal a talajjal szorosabb érintkezésbe jönnek a gyökerek. Úgyisintén a fedőtrágyázás³ is nagy előnyökkel jár. (Der Deutsche Landw. 99. No. 16.)

Az észak-amerikai Egyesült-Államok gabona-termelése. Az Egyesült-Államokban termelt gabona nagyon sokféle minőségű, de átlag megfelelnek az itteni közepes fajtáknak. Általában 12-féleséget különböztetik meg a búzának s mindenik nagyobb csoportban még kisebb alosztályokat vesznek fel. A Németországba szállított búza átlag közep minőségű. Az osztályozott búza föltétlenül jobb, mint az osztályozatlan, mert az osztályozott búza egy év leforgása alatt szállítva, nagyon kis mértékben változik, míg az osztályozatlan rendkívül változó minőségben kerül szállításra. Ezért osztályozatlan búzát csak pontos átlagos minta alapján tanácsos vásárolni. Ujabban félkemény, fehér búzát is hoznak forgalomba Californiából s Oregon-államból. A lisztje rendkívül fehérű. Németországba leginkább a Vallavall-búzát szállítják, mely átlag a jobb közepes minőségűek közé tartozik. Elméletileg az amerikai búza osztályozása a gabona-kereskedelem egyik ideális célja megtestesüléseked mondható. Gyakorlatilag azonban Amerikában is arra használják fel, hogy a „Speculatio-ring“-hez nem tartozó farmereket annál könnyebben használhassák ki. Európára nézve ennek az osztályozásnak nincs semmi értéke, mert ide csak osztályozatlan s tetszés szerint

kevert búzát importálnak. (Der Oesterr. Agrarier. 99. No. 30.)

A borsó-dara és a napraforgó-mag-pogácsa hatása hizlalt ürünel a kövérség, hús és gyapju minőségére. A poppelsdorfi gazdasági akadémián 1897—1898-ban tett erre vonatkozó kísérleteket Ramm prof. 6 merino és 6 angol ürüvel. Megjegyzendő, hogy a nehezen beszerezhető napraforgó-mag-pogácsa helyett 6 hónapig lenmag-pogácsát és összetört lenmagot etettek föl. Az eredmény a borsódara javára 2-3%-ot mutatott. A merino-ürüknél a gyapju súlya több volt, de az olajpogácsa javára. Hús és kövérség tekintetében az angol faj sokkal jobb, jobban hizik, mint a merino. A táplálás határozottan előnyösebb borsódarával. Ez uttal a különbség a borsódara javára 6-54% volt. Borsódarával való hizlalásnál a gyapju szárazabb volt. A merino-ürük oleinben dúsabb, őstövérésebb kövérséget adtak, mint az angol fajták. A borsódara feletetés után a száraz hustartalom alig valamivel gyarapodott. A gyapju viz-, illetve szárazanyag tartalma nagyon változatos. A rassz és a táplálék minősége úgy látszik nincs észrevehető befolyással rá. (Biedermanns Centralbl. 90. No. 8.)

S.

Könyvszemle.

Gabonauzóra. Erről az utóbb sokat emlegetett témáról érdekes füzetet irt Buday Barna, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkára. Vázolja a kérdés részleteit, az ellentétes véleményeket s arra a következtetésre jut, hogy szükséges megkülönböztetést tenni az olyan gabonaelővételek között, a melyek a határidőre való áruszerződés jellegével ruházhatnak föl és e melyek a kölcsönügylet jellegét kifejezetten magukon viselik. E mellett meg kell akadályozni azt, hogy a kisgazda, ránézve okvetetlen káros elővételi ügyletet köthessen. Ennek pedig a konkrét módja az, hogy egy bizonyos minimumon aluli (nemenként 100 mm.) gabonamennyiség elővetel tárgya ne lehessen. Ki kell ezenkívül tágitani az uzoratorvény 9. §-án alapuló indítványozó jogot is.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ igazgató-választmányja 1899. évi szeptember hó 20-án (szerdán) d. u. 4 órakor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja.

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Mult VII/22-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Jelentés a pénztár július és augusztus havi forgalmáról és az egyleti pénztárnok ideiglenes helyettesítéséről.
3. Kiállítási ügyek; szegedi, párisi kiállítások.
4. Miniszteri leiratok és felterjesztések.
5. Téli népszerű előadások.
6. Ülés napjaink beérkező tárgyak.
7. Indítványok.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Exportképes gyümölcstermelésünk érdekében a földm. min. a következő leiratokat intézte a gazd. egyletekhez:

I.

69814—IV/4 szám. Gyümölcstermelésünk fő hibája mely következményekben igen mélyrehatóan és súlyosan jelentkezik, abban áll, hogy termelőink az egyes gyümölcsemeknek igen sok fajtáit termelik. A helytelen csomagolási módon, valamint a gyümölcs osztályozásnak elmulasztásán kívül ezen körülmény az, mely gyümölcsünk keresletét csökkenti s a megfelelő értékesítést felette megnehezíti, néha lehetetlen

HIRDETÉSEK.

THÉK ENDRE zongora-raktára

Kolozsvárt, Unio-utca 12. sz. a. I. emelet.

Hangszereim hangszépség dolgában nemcsak utolérlik a külföldi gyártmányokat, de a legújabb találmányok alkalmazása által azokat sok tekintetben fölül is mulják.
Araim jutányosak, a fizetési feltételek előnyösek.
Képes árjegyzék rendelkezésre áll s kívánatra bárhova megküldetik. Gyártmányaimat a művelt nagyközönség szives figyelmébe ajánlom. (152.)

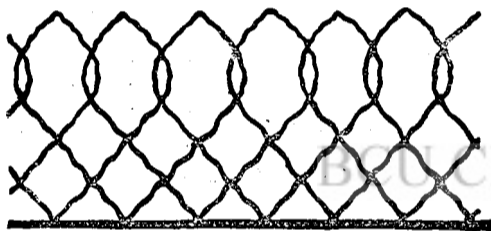
Tisztelettel **THÉK ENDRE** budapesti zongoragyáros.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löherrosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és cinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különbféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (121. 4-26.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete
Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt függőnytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb eszizolt arannyal.

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás! (163.)

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSÓN
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

STOLCZ WINCZE

Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden új munkák szakszerű előállítására pontosan eszközöltetik. (127.)

Legolesőbb
bevásárlási
forrás

mindennemű

vadászfegyverek, revolverek és vadászati
cikkekben. (192.)

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Régi fegyverek ujjakkal kicseréltetnek.

FÖLDESZ L. puskaművesnél

BUDAPEST. IV., MUZEUM-KÖRUT 3.

Ugron Gábor

fedélcserépei és diszfaburkoló (verblender) téglái.

Az erdélyi részekben egyedüliek.

Eddig vakolat nélküli (Rokban) építéshez való finom téglát messziről kellett hozatni. Ezután Erdélyben is kapható és olcsóbban, mint Budapesten.

Ugron Gábornak székely-udvarhelyi (bethlenfalvi) téglá- és fedélcserép gyárában kétféle cserép készül: gépekkel gyurva és kivette.

1. **Franzlia cserépszindely** (hornyolt cserép), melynek méretei következők: szélessége 21 cm., hossza 40 cm., egy négyszögméter fed 15 drb., egy Waggonba felmegy 4300-4500 darab. Készül jobb és bal félcserép is. — Ára Székely-Udvarhelyen waggonban ezerének 22 frt.

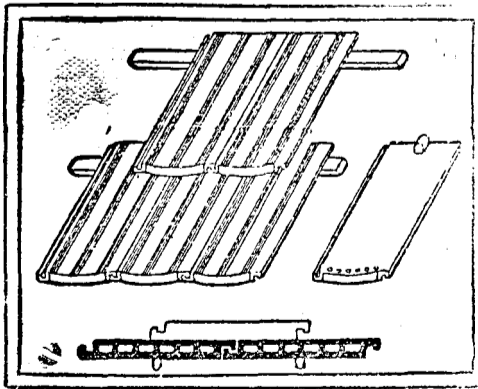
Előnyei: ugyanazon fedélterületen a fedésre szükséges cserép súlya 35% könnyebb, mint bármely más cserép súlya. A lécezés 32 centimeterre történvén, fele lécz kell. A fedél egy egészet képez, mely alá eső be nem szivárog, hó be nem fuvódik, belül hat üres légcatornája lévén, a hőség és hideg gyors átváltozatának ellen áll télen meleg, nyáron hűvös fedeleket alkot.

2. **Közönséges fedélcserép** gépekkel gyurva egyenletes minőségű agyagból, melynek méretei következők: hossza 40 cm., szélessége 17.5 cm., egy négyszögméter fed 32 drb., lécezni alája lehet 18 cm-terre, egy waggonba felmegy 7300 drb. Ára székely-udvarhelyi állomáson waggonban ezerének 13 frt. Vakolat nélkül való épületek emelésére **diszfaburkoló téglák**, szárazon lisztte őrölt agyagból hidraulikus sajtó magas nyomásával készül, a legutolsó és legtekélyesebb gépekkel. Ára az egésznek 50 frt, a félnek 35 frt, a negyedeknek 23 frt Udvarhelyen waggonban.

Alagsóvek igen erősek 4, 3, 2 hüvelyk átmérővel eladatnak 36, 25 és 18 frtért ab waggonban.

— Minták bérmentesen küldetnek szívesen. —

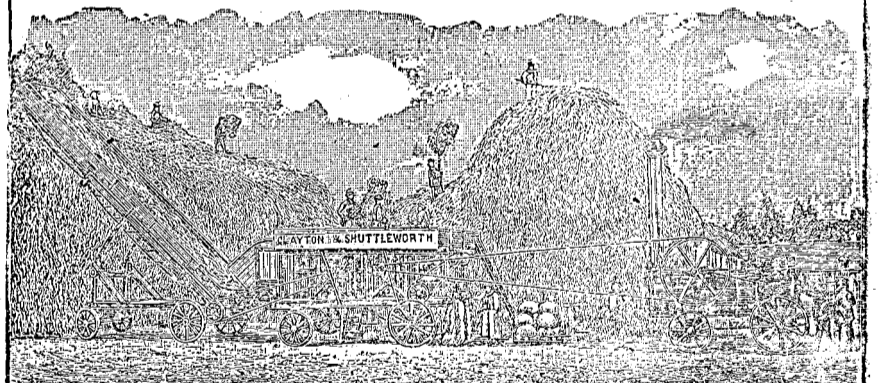
A megrendelések a „Székely-egyleti takarékpénztár“-hoz, vagy Ugron Gáborhoz intézendők Székely-Udvarhelyen. (204.)

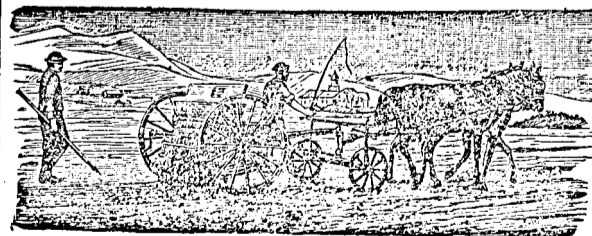
Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

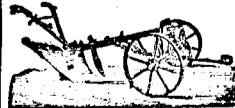
Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

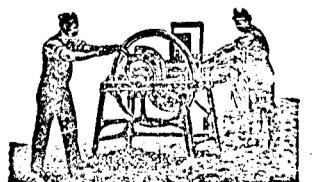
„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytetemes aczél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

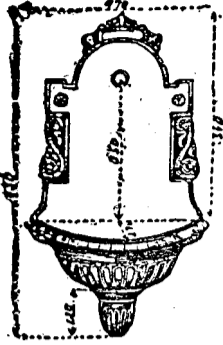
Részletes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5-6 sz. Telefonszám 101.
PÁRISI DISZOKLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább fel-
sorolt munkákat jóállás mel-
lett és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák

épületekre ereszt csatornákat és egyéb díszítvényeket horgony vagy báruinémű fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül üzletben kapható és megrendelhető mindenemű konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás

magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összeköttetésére, teljes magánfürdőt, szivattyút, fecskendőket, szőkókutak, stb. **csatornázások** vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (closetek) minden kivitelben, vizelők, mosdók és kiöntők szerelését. (148.)

Fürdőkádak kölcsön kaphatók!

Fedél és csatornafestést felvállal!

A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

Papp László

kávé-, fűszer-, bor- és csemege kereskedő
Kolozsvárt, Theologia épület.

Ajánlja a helybeli és vidéki n. é. közönségnek raktárán levő kitűnő minőségű és ízű kávéit.

ÁRJEGYZÉK.

	frt kr.
1 kgr. Sántos válogatott	1.14
1 " Jamaikai jóízű erőteljes	1.30
1 " Guatemala fin., igen ajánlható	1.48
1 " Portorico közép szemű finom	1.62
1 " Portorico legfinom. erős, nagyszemű	1.82
1 " Ceylon finom	1.70
1 " Ceylon nagyszemű. igen finom	1.92
1 " Cuba nagyszemű legfinomabb	2.02
1 " Arany java, zamatos	1.90
1 " Mocca arabiai	1.92
1 " Gyöngy zamatos, fin. minőség	1.80
1 " Gyöngy nagyszemű, kiváló minőség	2.10

Vidéki megrendelésnél bérmentve kilonként 6 krral drágább.

Megrendelések postán utánvétellel 5 kilós Zsákcokskákból több fajta kávéból is összeállítva küldetnek.

Kitűnő minőségű kávéimmal a versenyt bármely fiúmei, trieszti és hamburgi czegekkel kiállok. (193.)

Hangszergyár!

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, czimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz

hurokat**BRAUN MIHÁLY**

KOLOZSVÁR

Wesselényi Miklós-u. 18.

Mindenemű javítások

pontosan és olcsón eszközöltetnek. Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek.

Árjegyzék

kivánatra ingyen és bérmentve. (117.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSAVOSSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSE WFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND

TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáeseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

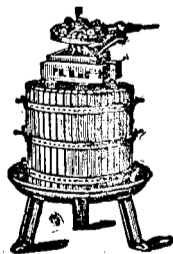
Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körút 8.) és a vidéken létesített ügynökségek. (185)

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.**Gyümölcs és szőlő sajtók,**

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóré szabályzóval. A munka képesség 20% nagyobb, mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalására, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad, önműködő „Syphon”a” gyümölcs és szőlővessző permetezők, gyártatnak és szállítanak jóállás mellett a legjobb kivitelben. (208.)

Mayfarth Ph. és Társa

cs. kir. kizár szabad gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor

BÉCS, II., Taborstrasse 77.

Kitüntetések 400 arany, ezüst és bronz éremmel

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontelárúsítók felvételnek.

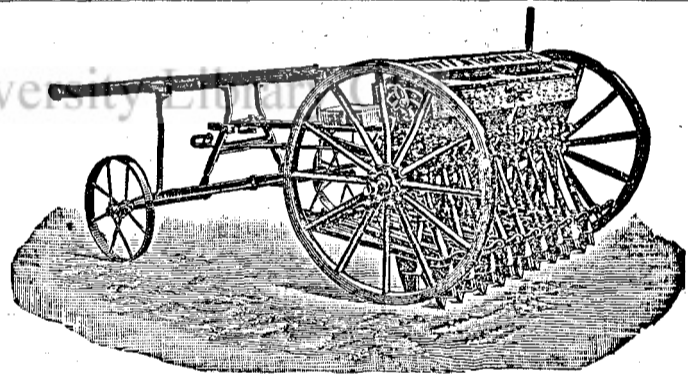
Szabadalmazott**„Montania Drill” sorvetőgép**

a legegyszerűbb és legtökéletesebb úgy sik, mint hegyes talajhoz.

Kitüntetések versenyeken és kiállításokon:

10 állami érem, 12 nagy arany érem, 14 ezüst érem, 10 díszoklevél és érdemdíj.

Kisbőren rendezett vetőgépversenyen szintén állami érmet nyert.

Szabadalmazott „Montania Drill” sorvetőgépeink főelőnye:

Mindenemű gabnanemet, minden kívánt mennyiségben, egy és ugyanazon vetőkezülékkel, **legnagyobb pontossággal** vet.

!!! A magszekrény átbillentése által a benne levő gabona egy pillanat alatt a zsákba vissza tölthető. !!!

Egy 17-soros „Montania” csupán 2 ló- vagy ökörvondóert igényel.

„Montania Drill” vetőgépünket kipróbálás céljából szívesen bocsátjuk a t. gazdaközönség rendelkezésére.

Első proszniczi Gazdasági gép- és Gőzmotor-Gyár,
Wichterle F. (206.)

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 50.

— Nagy képes árlappal mindenféle gazdasági géptől bérmentve szolgálunk. —

MÁJER MIHÁLY épület és műbádogos

Kolozsvárt, Belközép-u. 53.

Elvállal mindenemű épület bádogos munkát, fedél festést és javítást. Ajánlja raktárán dúsan felszerelt konyha és kertészeti berendezéseket. Elvállal mindenemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Pontos és szolid munka

(162.)

Májér Mihály.

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unió-utcza 8—10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legszolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaál és Molnar.

Haszonbérbe adó

a maros-tordamegyei Kaál községben vasuti állomástól félóránnyira 1000 hold tagosított birtok hosszabb időre igen előnyös feltételek mellett.

Levéli megkeresések **Kaáli Nagy Gábor** földbirtokos Kaál (u. p. M.-Vásárhely) czimre intézendők.

(207)

Alapított 1869-ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.

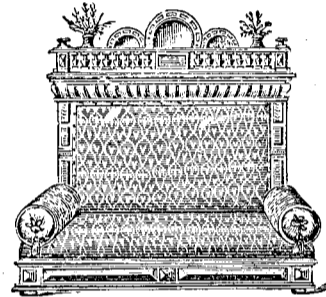
RAKTÁRAK:

KOLOZSVÁRT,
Unió-utcza 5.

MAROS VÁSÁRHELYT,
Szentgyörgy-utcza 2.

Mestitz Mihály és fiai

Első maros-vásárhelyi butor- és építészeti asztalos munkák gyára
gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zágrábi, miskolci és budapesti üzletvezetőségeinek szállítói.

Nagy raktár saját készítményű fa- és kárpitos butorokból, függöny és szőnyegekben.

Olcsó árak, szolid munka, pontos kiszolgálás.

Kitünő minőségű száraz amerikai parkettek jutányos árban.

(138.)

GAZDASÁGI IRODA KOLOZSVÁRT

Jókai-utcza 4. — Telefon 176.

(186)

Megbízásból közvetít:

Birtokvétel és eladást.

Birtok bérletet.

Gazdasági termények értékesítését.

Gazdasági haszon állatok értékesítését.

Gazdasági gépek beszerzését és értékesítését

Gazdasági nyerstermények értékesítését.

Biztosítások eszközését.

Jelzálog kölcsön eszközését.

Gazdasági üzemtervek elkészítését és elszámolások felülvizsgálatát, melyeknek gyors, pontos és méltányos kiviteléért szavatolunk.

Clichéket árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitünő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállit:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utcza 15.

az Ujvilág-utczával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek.

(4.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege utján Kolozsvártt (Jókai-utcza 2. sz., gr. Rhédey-ház, I em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyújt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalék,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2 %-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65 %-os évi részletfizetés mellett.

A jelzálogtul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet

bizalmi férfiai adnak véleményyt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2 %-os záloglevelek, 3% -os nyereséymkötvények.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utcza 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

— FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT. —

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)